

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 09477-38/2022-ERU

V Jihlavě dne 27. června 2023

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **BOHEMIA ENERGY entity s.r.o.**, se sídlem 28. října 767/12, 110 00 Praha 1, IČ: 273 86 732 (dále též „účastník řízení“), proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 09477-29/2022-ERU ze dne 27. října 2022 (sp. zn. OSR-09477/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 23 odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném do 5. ledna 2023 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), uznal účastníka řízení

ve výroku I. vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterých se dopustil tím, že v rozporu s § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona nedodržel stanovenou kvalitu dodávek a služeb, když **a)** nedodržel standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu podle § 16 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb“), neboť nezaslal do 15 kalendářních dnů ode dne doručení reklamace zákazníkovi panu [REDAKCE], odběrné místo EIC: [REDAKCE], na adrese [REDAKCE], písemné vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu doručené účastníkovi řízení dne 17. listopadu 2021, jelikož účastník řízení písemné vyřízení reklamace zákazníkovi zaslal až dne 7. ledna 2022, ačkoli měl povinnost jej zaslat nejpozději dne 2. prosince 2021, a **b)** nedodržel standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu podle § 16 odst. 1 písm. b) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, jelikož nevypořádal do 30 kalendářních dnů ode dne doručení reklamace, která byla účastníkem řízení posouzena jako oprávněná, rozdíl v platbách zákazníka pana [REDAKCE], odběrné místo EIC: [REDAKCE], na adrese [REDAKCE], způsobený nesprávným vyúčtováním dodávky plynu, když účastník řízení vypořádal rozdíl v platbách až dne 30. prosince 2021, ačkoli měl povinnost jej vypořádat nejpozději dne 29. listopadu 2021,

ve výroku II. vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 107 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 4 odst. 1 věty první téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když **i)** dne 27. září 2021 zaslal spotřebiteli panu

██████████, odběrné místo EAN ██████████, prostřednictvím dopisu informací, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 23. dubna 2021 včetně podmínek marketingové akce s názvem „Energie A++ s Garancí“, kterou měl sjednán garantovanou maximální cenu za silovou elektřinu ve výši 1 299 Kč/MWh bez DPH do 30. června 2022; **ii**) dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrné místo EAN ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 28. ledna 2021 včetně podmínek produktové řady „RELAX BONUS 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 349 Kč bez DPH do 28. ledna 2023; **iii**) dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrné místo EAN ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 2. prosince 2020 včetně podmínek produktové řady „Energie A++ 20-22a“, kterým měl sjednán garantovanou maximální cenu za silovou elektřinu ve výši 1 299 Kč/MWh bez DPH do 30. června 2022; **iv**) dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrné místo elektřiny EAN ██████████ a odběrné místo plynu EIC ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 27. března 2017 včetně podmínek produktové řady „BE JUBILEUM 36“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 570 Kč/MWh bez DPH a fixní cenu za odebraný plyn ve výši 758,40 Kč/MWh bez DPH do 20. července 2023; **v**) dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrné místo EIC ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 7. září 2021 včetně podmínek produktové řady „RELAX BONUS 36“, kterým měl sjednán fixní cenu za odebraný plyn ve výši 599 Kč/MWh bez DPH do 7. září 2024; **vi**) dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrné místo EAN ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 6. prosince 2020 včetně ceníku a podmínek produktové řady „EXCELENT 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 150 Kč/MWh bez DPH do 6. prosince 2022; **vii**) dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu ██████████, odběrná místa elektřiny EAN ██████████ a EAN ██████████, prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejnou informaci i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. ██████████ ze dne 10. ledna 2020 včetně ceníku a podmínek produktové řady „EXCELENT 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 150 Kč/MWh bez DPH do 10. ledna 2022; **viii**) ve dnech uvedených ve sloupci č. 1 tabulky Přílohy č. 1 tohoto rozhodnutí (dále jen v tomto bodě „tabulka“) zaslal spotřebitelům uvedeným ve sloupci č. 2 tabulky pro odběrná místa uvedená ve sloupci č. 3 tabulky obsahově stejnou informaci i přesto, že daní spotřebitelé měli s účastníkem řízení uzavřeny Dodatky ke Smlouvám uvedeným ve sloupci č. 4 tabulky, kterými

měli sjednán produkt „RELAX BONUS 36“ s fixní cenou za silovou elektřinu/odebraný plyn ve výši uvedené ve sloupci č. 6 tabulky do dne uvedeného ve sloupci č. 7 tabulky; ix) ve dnech uvedených ve sloupci č. 1 tabulky Přílohy č. 2 tohoto rozhodnutí (dále jen v tomto bodě „tabulka“) zaslal spotřebitelům uvedeným ve sloupci č. 2 tabulky pro odběrná místa uvedená ve sloupci č. 3 tabulky obsahově stejnou informaci, i přesto, že daní spotřebitelé měli s účastníkem řízení uzavřeny Dodatky ke Smlouvám uvedeným ve sloupci č. 4 tabulky, kterými měli sjednán produkt „BE JUBILEUM 36“ s fixní cenou za silovou elektřinu/odebraný plyn ve výši uvedené ve sloupci č. 6 tabulky do dne uvedeného ve sloupci č. 7 tabulky;

čímž účastník řízení postupoval v rozporu s požadavky odborné péče a tímto svým jednáním mohl podstatně narušit ekonomické chování dotčených spotřebitelů, které vystavil zdánlivé volbě mezi odběrem elektřiny/plynu za vyšší cenu nebo ukončením smluvního závazku;

za což mu byla ve **výroku III.** uložena úhrnná pokuta ve výši 2 170 000 Kč a ve **výroku IV.** povinnost k úhradě nákladů řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč,

Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) a § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), po projednání věci v rozkladové komisi, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

I. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 09477-29/2022-ERU ze dne 27. října 2022 (sp. zn. OSR-09477/2022-ERU) se v rozsahu výroků I., III. a IV. potvrzuje a rozklad společnosti BOHEMIA ENERGY entity s.r.o., se sídlem 28. října 767/12, 110 00 Praha 1, IČ: 273 86 732, se v uvedeném rozsahu zamítá.

II. Výrok II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 09477-29/2022-ERU ze dne 27. října 2022 (sp. zn. OSR-09477/2022-ERU), se mění tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

Účastník řízení se uznává vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 107 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když

- i. dne 27. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE] odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím dopisu informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 23. dubna 2021 včetně podmínek marketingové akce s názvem „Energie A++ s Garancí“, kterou měl sjednán garantovanou maximální cenu za silovou elektřinu ve výši 1 299 Kč/MWh bez DPH do 30. června 2022;
- ii. dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností

od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 28. ledna 2021 včetně podmínek produktové řady „RELAX BONUS 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 349 Kč bez DPH do 28. ledna 2023;

iii. dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 2. prosince 2020 včetně podmínek produktové řady „Energie A++ 20-22a“, kterým měl sjednán garantovanou maximální cenu za silovou elektřinu ve výši 1 299 Kč/MWh bez DPH do 30. června 2022;

iv. dne 29. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo elektřiny EAN [REDAKCE] a odběrné místo plynu EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu/plyn za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu a cena zemního plynu bude účtována dle denních cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (pevná cena za dodávku elektřiny ve výši 3 400 Kč/MWh bez DPH a cena za dodávku plynu ve výši 1 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny/plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 27. března 2017 včetně podmínek produktové řady „BE JUBILEUM 36“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 570 Kč/MWh bez DPH a fixní cenu za odebraný plyn ve výši 758,40 Kč/MWh bez DPH do 20. července 2023;

v. dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat zemní plyn za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena zemního plynu bude účtována dle denních cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (1 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách

dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 7. září 2021 včetně podmínek produktové řady „RELAX BONUS 36“, kterým měl sjednán fixní cenu za odebraný plyn ve výši 599 Kč/MWh bez DPH do 7. září 2024;

- vi. dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 6. prosince 2020 včetně ceníku a podmínek produktové řady „EXCELENT 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 150 Kč/MWh bez DPH do 6. prosince 2022;
- vii. dne 30. září 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrná místa elektřiny EAN [REDAKCE] a EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 mu bude dodávat elektřinu za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl mu možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (3 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřen Dodatek ke Smlouvě č. [REDAKCE] ze dne 10. ledna 2020 včetně ceníku a podmínek produktové řady „EXCELENT 24“, kterým měl sjednán fixní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 150 Kč/MWh bez DPH do 10. ledna 2022;
- viii. ve dnech uvedených ve sloupci č. 1 tabulky Přílohy č. 1 tohoto rozhodnutí (dále jen v tomto bodě „tabulka“) zaslal spotřebitelům uvedeným ve sloupci č. 2 tabulky pro odběrná místa uvedená ve sloupci č. 3 tabulky informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 jim bude dodávat elektřinu/plyn za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu a cena zemního plynu bude účtována dle denních cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl jim možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (pevná cena za dodávku elektřiny ve výši 3 400 Kč/MWh bez DPH a cena za dodávku plynu ve výši 1 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil je o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny/plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daní spotřebitelé měli s účastníkem řízení uzavřeny Dodatky ke Smlouvám uvedeným ve sloupci č. 4 tabulky, kterými měli sjednán produkt „RELAX BONUS 36“ s fixní cenou za silovou elektřinu/odebraný plyn ve výši uvedené ve sloupci č. 6 tabulky do dne uvedeného ve sloupci č. 7 tabulky;

ix. ve dnech uvedených ve sloupci č. 1 tabulky Přílohy č. 2 tohoto rozhodnutí (dále jen v tomto bodě „tabulka“) zaslal spotřebitelům uvedeným ve sloupci č. 2 tabulky pro odběrná místa uvedená ve sloupci č. 3 tabulky informaci, že s účinností od 1. listopadu 2021 jim bude dodávat elektřinu/plyn za podmínek produktové řady „ENERGIE A++“ (cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu a cena zemního plynu bude účtována dle denních cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu), nabídl jim možnost uzavřít dodatek ke smlouvě s ceníkem produktové řady UNIVERSAL (pevná cena za dodávku elektřiny ve výši 3 400 Kč/MWh bez DPH a cena za dodávku plynu ve výši 1 400 Kč/MWh bez DPH) a poučil je o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny/plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona i přesto, že daní spotřebitelé měli s účastníkem řízení uzavřeny Dodatky ke Smlouvám uvedeným ve sloupci č. 4 tabulky, kterými měli sjednán produkt „BE JUBILEUM 36“ s fixní cenou za silovou elektřinu/odebraný plyn ve výši uvedené ve sloupci č. 6 tabulky do dne uvedeného ve sloupci č. 7 tabulky;

čímž účastník řízení, byť si musel být vědom, že k takové jednostranné změně v obsahu závazku není oprávněn, mohl u dotčených spotřebitelů vyvolat mylnou představu, že musí akceptovat jím jednostranně změněnou cenu na cenu odvozenou od cen na velkoobchodních energetických trzích, případně se musí podvolit sjednání dvoustranného smluvního dodatku, kterým bude změněna ujednaná cena tak, že bude nadále sjednána cena pevná, avšak výrazně vyšší než v minulosti platně sjednaná cena fixní či maximální, neboť v opačném případě musí závazkový vztah s účastníkem řízení ukončit a změnit dodavatele, přičemž tato zdánlivá volba vyvolaná zatajením podstatné informace o absenci oprávnění účastníka řízení k popsánému jednostrannému zásahu do závazkového vztahu a o tom, že původní dodatky s fixovanými cenami jsou stále pro obě smluvní strany závazné, zároveň se zatajením povahy jednostranně určených cen jako cen dynamicky určených a nepředvídatelných a tedy nikoli nutně jako výhodných, navíc učiněná takovým způsobem a v takový čas, kdy mohla vyvolat klamný dojem o tom, že tímto způsobem postupují všichni dodavatelé na trhu standardně, mohla vést spotřebitele k faktické akceptaci jednostranné změny závazku či ujednání o změně smlouvy a v důsledku k hrazení plateb za dodávku elektřiny nebo plynu ve výši, na které by jinak účastník řízení neměl nárok.

Odůvodnění:

I. Správní řízení v prvním stupni

Energetický regulační úřad oznámil dne 3. května 2022 účastníku řízení zahájení správního řízení pro podezření ze spáchání dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, a pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se účastník řízení měl dopustit jednáním popsáním ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Energetický regulační úřad řízení zahájil na základě vlastních zjištění obsažených ve spise šetření sp. zn. 16105/2021-ERU a sp. zn. 18318/2021-ERU (týkaly se přestupků podle výroku I. napadeného rozhodnutí), a dále ve spisech šetření sp. zn. 09309/2021-ERU, sp. zn. 09313/2021-ERU, sp. zn.

09315/2021-ERU, sp. zn. 09316/2021-ERU, sp. zn. 09322/2021-ERU, sp. zn. 09325/2021-ERU, sp. zn. 09427/2021-ERU, sp. zn. 02186/2022-ERU a sp. zn. 02226/2022-ERU (týkaly se pokračujícího přestupku podle výroku II. napadeného rozhodnutí).

V průběhu správního řízení Energetický regulační úřad požádal zákazníky podle výroku II. odst. viii. a ix. o předložení veškerých podkladů souvisejících s dopisem či zprávou účastníka řízení o tom, že s účinností od 1. listopadu 2021 jim bude dodáváno za podmínek produktové řady ENERGIE A++ namísto za podmínek sjednaného produktu. Část zákazníků tyto podklady postupně poskytla.

Dne 8. července 2022 byl účastník řízení poučen o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a o možnosti doložit aktuální majetkové poměry.

Účastník řízení se k věci vyjádřil dne 2. srpna 2022. K přestupkům podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, uvedl, že se těchto přestupků nedopustil. Na podzim roku 2021 musel vypořádat mnoho tisíc reklamací vyúčtování dodávek elektřiny i plynu, přičemž tyto reklamace vyúčtování nebyly vyvolány přímo vznikem stavu dodávky poslední instance, ale skutečností, že údaje o spotřebě elektřiny či plynu k datu vzniku dodávky poslední instance byly stanoveny provozovateli distribučních soustav odhadem, což vedlo k značným rozdílům mezi spotřebami stanovenými provozovateli distribučních soustav tímto tzv. náhradním způsobem a samoodečty provedenými zákazníky ve dnech, kdy docházelo k zahájení dodávek poslední instance. Podle názoru účastníka řízení měl být aplikován § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, protože v této situaci nebylo po účastníkovi řízení spravedlivě možné požadovat dodržení standardu, protože to jednoduše nebylo v lidských silách a v obvyklém personálním obsazení jakéhokoliv držitele licence na výkon jakékoliv licencované činnosti. Ze stejného důvodu je namístě dovozovat zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek. Konečně je názoru, že standard vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu, tak jak je vymezen v § 16 odst. 1 vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, je stanoven nezákonně. Ve vztahu k přestupku podle § 24a odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele uvedl, že měl právo na změnu smluvních podmínek, podle toho postupoval a maximálně by se mohlo stát, že by oznámená změna nevyvolala právní účinky. Změna ceny je otázkou soukromého práva, kterou by měl Energetický regulační úřad rozhodovat v procesu k tomu zákonem upravenému.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím č. j. 09477-29/2022-ERU ze dne 27. října 2022 byl účastník řízení uznán vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona a pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterých se dopustil jednáním popsáním ve výrokové části tohoto rozhodnutí, za což mu byla uložena úhrnná pokuta ve výši 2 170 000 Kč a povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

V rámci skutkových zjištění ve vztahu k výroku I. bylo mj. zjištěno, že pan [REDAKCE] reklamoval dne 17. listopadu 2021 vyúčtování vystavené účastníkem řízení, a to z důvodu nesprávně zjištěné spotřeby. Účastník řízení reklamaci dne 22. prosince 2021 postoupil provozovateli příslušné soustavy, který ji vyhodnotil jako oprávněnou (účastníku řízení poslal vyřízení reklamace dne 3. ledna 2022) a následně účastník řízení vystavil dne 7. ledna 2022 opravné vyúčtování. V případě [REDAKCE] došlo dne 28. října 2021 k reklamaci z obdobného důvodu. Dne 10. listopadu 2021 účastník řízení vystavil opravné

vyúčtování s vyúčtovaným přeplatkem se splatností 30. listopadu 2021. Dne 1. prosince 2021 zaslal účastník řízení přeplatek, ovšem platba se vrátila z důvodu neexistujícího bankovního účtu, a dne 30. prosince 2021 byl přeplatek zaslán na bankovní účet, ze kterého zákazník hradil zálohové platby za dodávku plynu.

Ve vztahu k dílčím útokům přestupku podle výroku II. v případě specifikovaných zákazníků správní orgán vždy zjišťoval obsah jednotlivých závazků uzavřených s účastníkem řízení, přičemž v každém jednotlivém případě dospěl k závěru, že byla sjednána fixní cena na dobu určitou (resp. v případě pana [REDAKCE] a pana [REDAKCE] maximální garantovaná cena na dobu určitou), a to v rámci ceníku (produktových podmínek), který měl podle všeobecných obchodních podmínek, jež rovněž činily součást smluvního vztahu, přednost před zněním všeobecných obchodních podmínek. Dále pak správní orgán zjistil, že v určité přesně specifikované dny účastník řízení vůči jmenovaným zákazníkům učinil sdělení s takovým obsahem, jak byla popsána ve výrokové části napadeného rozhodnutí. Znění tohoto sdělení, jak ve vztahu ke změně ceny dodávky elektřiny, tak plynu, následně správní orgán vložil do odůvodnění napadeného rozhodnutí v doslovném znění.

Co se týká právního posouzení v případě přestupků podle výroku I., na základě aplikace § 16 odst. 1 písm. a) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb dospěl správní orgán prvního stupně k závěru, že u pana [REDAKCE] uplynula lhůta pro vyřízení reklamace dne 2. prosince 2021, přičemž účastník řízení postoupil reklamaci vyúčtování provozovateli distribuční soustavy až dne 22. prosince 2021 (tj. po 35 dnech po přijetí reklamace). Tím, že účastník řízení vyřídil reklamaci až dne 7. ledna 2022, ačkoli tak měl učinit do 2. prosince 2021, nebyl dodržen standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu. V případě [REDAKCE] ze stran účastníka řízení v souvislosti s vypořádáním rozdílu plateb na základě podané reklamace nebyl dodržen standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování dodávky plynu stanovený § 16 odst. 1 písm. b) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, když nevypořádal rozdíl v platbách způsobený nesprávným vyúčtováním ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení reklamace vyúčtování dodávky plynu (tedy do dne 29. listopadu 2021, ale až dne 30. prosince 2021). V obou případech proto účastník řízení porušil povinnosti dané mu § 61 odst. 2 písm. h) energetického zákona a dopustil se tak dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona.

Ohledně posouzení pokračujícího přestupku podle výroku II. správní orgán v případě jednotlivých spotřebitelů uvedl, že s těmito spotřebiteli měl účastník řízení sjednanou fixní (příp. maximální garantovanou) cenu, s tím, že správní orgán specifikoval i období, na které byla taková cena sjednána. Přestože spotřebitelé měli za dodávku komodit sjednan produkt s takto pevně stanovenou cenou, zaslal účastník řízení spotřebitelům informaci, že jim bude dodávat komoditu za podmínek produktové řady ENERGIE A++, tj. za ceny dosažené obchodováním na velkoobchodním trhu. Účastník řízení tak v případě všech spotřebitelů nedodržel smluvní závazek, tj. ponechání pevně stanovené ceny za dodávku komodity do sjednané doby. Účastník řízení nebyl oprávněn fixní cenu jednostranně změnit.

Energetický regulační úřad nejprve vyloučil, že by posuzovaná obchodní praktika splňovala kritéria zakázaných praktik podle příloh č. 1 a 2 zákona o ochraně spotřebitele, nejde ani o klamavou či agresivní obchodní praktiku. O klamavou praktiku nejde proto, že informace neobsahovala věcně nesprávnou informaci, ani neuvádí spotřebitele v omyl ohledně ceny, jelikož oznámení obsahovalo mj. i přílohu ceny produktové řady ENERGIE A++, ve které

je uvedeno, že cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu, tudíž daní spotřebitelé byli srozuměni s tím, že nový produkt bude pro ně nevýhodnější než původně sjednaný závazek. Nejedná se ani o klamavé opomenutí, neboť obsah oznámení byl sám o sobě srozumitelný, a i průměrný spotřebitel z obsahu tohoto oznámení je schopen porozumět tomu, co se s cenou dané komodity stane. Dále proto prvostupňový správní orgán posuzoval, zda předmětná praktika naplňuje pojmové znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, kdy shrnul, že průměrný spotřebitel je v daném případě spotřebitel, který komodu využíval ke svým každodenním potřebám, a z toho důvodu je pro něj důležitá kontinuální dodávka komodity. Posuzované jednání účastníka řízení, je v rozporu s požadavky odborné péče, neboť uzavřeli účastník řízení s odběrateli v postavení spotřebitelů smlouvu nebo dodatek ke smlouvě, v rámci kterých se zavázali k určitému plnění, měl by dbát na to, aby také v souladu se smlouvou postupoval. V daných případech měl účastník řízení dodržet sjednanou garantovanou či fixní cenu za dodávku komodity. Přestože spotřebitele vystavil určité jistotě neměnné ceny, tak jim zaslal informaci o změně produktové řady, tj. že jim bude dodávat komodu za cenu odvíjející se od obchodování na velkoobchodním trhu, což neodpovídá poctivým obchodním praktikám v oblasti jeho činnosti. Dále správní orgán řešil způsobilost podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, přičemž uvedl, že se jednalo o sdělení podstatných informací, které byly způsobilé ovlivnit chování spotřebitelů ve vztahu k setrvání ve smluvním vztahu zajišťujícím dodávku energií a zároveň toto chování podstatně narušit, když spotřebitelé v okamžiku obdržení informace nemohli vědět, která z účastníkem řízení uvedených možností bude pro ně výhodná, tedy zda mají přistoupit na změnu ceny, kterou ani nemůžou předvídat, jelikož se odvíjí od velkoobchodních cen obchodovaných na burze, případně přistoupit na nabídku produktové řady UNIVERSAL, ale za vyšší cenu oproti ceně ujednané v dodatku (smlouvě), nebo mají od smlouvy odstoupit a najít si nového dodavatele energií. Spotřebitel tak byl vystaven zdánlivé volbě, zda budou odebírat komodu za vyšší cenu, nebo přistoupí k tomu, že smluvní závazek s účastníkem řízení ukončí. Spotřebitelé byli vystaveni určité nejistotě ohledně dodávky, a to ve smyslu toho, že pokud přistoupí k ukončení smluvního závazku budou muset za nejisté situace na energetickém trhu hledat nového dodavatele. Pokud by spotřebitelé využili svého práva na odstoupení, bylo by to prospěšné jen pro účastníka řízení, který by se na úkor spotřebitelů neoprávněně zbavil povinnosti dodržet smluvně ujednané závazky, které se pro něj staly po vzrůstu velkoobchodních cen nevýhodnými.

Ohledně obou přestupků konstatoval správní orgán i naplnění materiální stránky. Ohledně pokračujícího přestupku podle výroku II. konstatoval správní orgán, že tím, že se účastník řízení pokusil změnit spotřebitelům garantovanou cenu za dodávku komodity, jejíž výše se odvíjí od ceny komodity aktuálně obchodované na burze, by naprosto změnil postavení spotřebitelů, kteří nepředpokládali větší finanční zatížení v rámci plateb za dodávky komodity, jelikož měli za to, že sjednané ceny jsou cenami fixními.

Při uložení správního trestu vyšel Energetický regulační úřad z toho, že došlo k vícečinnému nestejnorodému souběhu přestupků, tudíž postupoval v souladu se zásadou absorpce, označil nejpřísněji trestné přestupky a z nich určil nejzávažnější [přestupek podle výroku I. písm. b) napadeného rozhodnutí]. Dále zohlednil, že projednávané přestupky byly spáchány ještě před tím, než byl účastník řízení pravomocně potrestán za jiná protiprávní jednání (řešené v rozhodnutí č. j. 06664-8/2020-ERU ze dne 21. února 2022 a v rozhodnutí

č. j. 12416-41/2018-ERU ze dne 3. listopadu 2020), které měly být projednány ve společném řízení. Proto podle absorpční zásady zohlednil tresty již dříve uložené; v tomto smyslu tak za nejzávažnější z nejpřísněji trestných označil přestupek podle § 91 odst. 11 písm. e) energetického zákona, o němž bylo rozhodnuto v rámci výroku II. rozhodnutí č. j. 12416-41/2018-ERU. Při stanovení výše uložené pokuty a hodnocení polehčujících a přitěžujících okolností konstatoval, že účastník řízení posuzovaný přestupek spáchal ve vícečinném souběhu s dalšími přestupky, což správní orgán hodnotí jako výrazně přitěžující okolnost, přičemž dále podrobněji objasnil závažnost jednotlivých přestupků. Za přiměřenou pokutu správní orgán označil úhrnnou pokutu ve výši 2 800 000 Kč, avšak po odečtení částek již zaplacených pokut (v celkové výši 630 000 Kč), byla výše pokuty ponížena na 2 170 000 Kč.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 09477-29/2022-ERU ze dne 27. října 2022, které bylo účastníkovi řízení doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 10. listopadu 2022 blanketní rozklad, který byl doplněn dne 24. a 25. listopadu 2022.

Podle účastníka řízení bylo napadené rozhodnutí vydáno na základě nesprávně a neúplně zjištěného skutkového stavu. Energetický regulační úřad se v průběhu řízení nezajímal o podstatné skutečnosti, na jejichž základě by mohl dovodit závěry o naplnění skutkové podstaty tvrzených přestupků. Nedostatečné a neúplné skutkové zjišťování navíc prováděl procesně vadným způsobem, zejména pokud jde o provádění dokazování v řízení. V důsledku uvedeného vydal Energetický regulační úřad nezákonné rozhodnutí. Další vadou rozhodnutí je nepřezkoumatelnost v konkrétních částech napadeného rozhodnutí.

Energetický regulační úřad celý svůj postup ve správním řízení a zjišťování skutkového stavu nahradil založením listin z kontrolního spisu do spisu správního vedeného v této věci, a následně dal účastníkovi řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, přičemž se v podstatě omezil na volné tlumočení svých zjištění z průběhu kontroly. Energetický regulační úřad podle názoru účastníka řízení vychází z mylného předpokladu, že zjištění učiněná v průběhu kontroly předcházející správnímu řízení jsou zcela dostatečná pro následné dovozování správně-právní odpovědnosti za přestupek bez toho, aby se v řízení zabýval čímkoliv jiným. Stejně tak se mýlí, pokud dovozuje, že podklady, ze kterých v průběhu kontroly dovozoval kontrolní zjištění, mohou být bez dalšího automaticky použity jako důkazní prostředky v navazujícím správním řízení. Informace nebo podklad získaný během kontroly není bez dalšího použitelný jako důkaz v navazujícím správním řízení, pokud by nebyl získán nebo bez jakýchkoliv pochybností ověřen postupem dokazování podle správního řádu.

Podle účastníka řízení byl dále nesprávně právně hodnocen nezákonně zjištěný skutkový stav. Účastník řízení se nedopustil tvrzeného spáchání přestupků podle výroku I. Na podzim roku 2021 účastník řízení musel vypořádat mnoho tisíc reklamací vyúčtování dodávek elektřiny i plynu, přičemž tyto reklamace vyúčtování nebyly vyvolány přímo vznikem dodávky poslední instance, ale skutečností, že údaje o spotřebě elektřiny či plynu k datu vzniku dodávky poslední instance byly stanoveny provozovateli distribuční soustav nesprávně, a to odhadem, což vedlo k značným rozdílům mezi spotřebami stanovenými provozovateli distribučních soustav tímto tzv. náhradním způsobem a samoodečty provedenými zákazníky ve dnech, kdy docházelo k zahájení dodávek poslední instance. Nárůst vyřizovaných reklamací

představoval nárůst o ■■■%. Je třeba aplikovat liberační důvody podle § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb.

Účastník řízení rovněž odmítá, že by se dopustil vůči skupině zákazníků nekalé obchodní praktiky ve smyslu výroku II. napadeného rozhodnutí. Účastník řízení měl podle sjednané smlouvy s uvedenými zákazníky sjednáno právo na změnu smluvních podmínek, a podle toho postupoval. Změna ceny je otázkou soukromého práva, kterou by měl Energetický regulační úřad rozhodovat v procesu k tomu zákonem upravenému. Mezi jednáním a následkem musí být dána příčinná souvislost, ale v tomto případě ani následek neexistuje. Účastník řízení nebyl schopen dodržet původní závazek, což vyplývá i z následného ukončení činnosti, snažil se věc řešit a informovat zákazníky a nabídnout jim řešení – z podstaty takového jednání se nemůže jednat o nekalou obchodní praktiku. Dále účastník řízení ve sdělení o změně ceny dodávek elektřiny/plynu ani vzdáleně nenaznačil nic, z čeho by měl zákazník dovodit, že by v případě neodstoupení od smlouvy nebo v případě jakéhokoli jiného jednání ze strany zákazníka mělo dojít k ukončení smluvního vztahu. V tomto směru Energetický regulační úřad jen argumentačně nepodloženě spekuluje a důkazem irelevantnosti úvahy Energetického regulačního úřadu je fakt, že ani jeden zákazník ze skupiny definované v rozhodnutí od smlouvy neodstoupil, tzn. poškozujícím způsobem, předvídaným Energetickým regulačním úřadem se nezachoval. Skutečné chování reálných zákazníků tedy vyvrací konstrukci o hypotetickém chování průměrného spotřebitele. Musí platit, že buď měl účastník podle obchodních podmínek za změnu cenových ujednání právo, a pak jeho postup nemůže být závadný, anebo na změnu cenových podmínek právo neměl, pak ale platí, že svým postupem nemohl účastník zákazníky nijak poškodit, protože jeho oznámení o změně cenových podmínek neměla žádný právní důsledek do stávajících smluv. Ve výsledku tedy platí, že jednání účastníka nebylo vůbec způsobilé narušit ekonomické chování spotřebitele, natož podstatně.

Dále účastník řízení namítá nepřezkoumatelnost závěrů ohledně naplnění materiální stránky přestupků, správní orgán se jí vůbec nezabýval, přitom dle jeho názoru je společenská škodlivost nulová. Nepřezkoumatelná je také výše uloženého trestu, neboť správní orgán neodůvodňuje rozložení souhrnně uložené pokuty, když přestupky týkající se nedodržení standardů kvality dodávek v plynárenství považuje za zanedbatelné z pohledu typové materiální stránky.

Účastník řízení proto závěrem navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a řízení zastaveno, případně aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc vrácena k novému projednání.

IV. Rozhodnutí o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada Energetického regulačního úřadu po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu.

Po přezkoumání napadeného rozhodnutí Rada dospěla k závěru, že rozhodnutí bylo ve výroku I. a III. vydáno v souladu s právními předpisy a je zákonné. Co se týká výroku II., dospěla Rada k závěru, že kvalifikace jednání účastníka řízení jako nekalé obchodní praktiky

byla sice správná, nikoli ovšem zcela přesná, proto Rada přistoupila k částečné změně výroku spočívající v upřesnění jednání, kterým byl spáchán přestupek, a dále k doplnění odůvodnění ve smyslu úpravy právního hodnocení, aniž by bylo třeba nutně doplňovat ve věci jakékoli další podklady a provádět další dokazování. Toto doplnění odůvodnění bude uvedeno dále v rámci vypořádání jednotlivých rozkladových námitek.

Účastník řízení primárně namítá, že nebyl správně a úplně zjištěn skutkový stav, přičemž skutkové zjišťování bylo prováděno procesně vadným způsobem, zejména z důvodu, že zjišťování skutkového stavu bylo v podstatě nahrazeno založením listin z kontrolního spisu do spisu správního vedeného v této věci.

V této námitce účastníkovi řízení nelze přisvědčit. Judikatura, resp. odborná literatura, na kterou se účastník řízení odkazuje, v žádném případě nevyklučuje využití podkladů získaných v rámci postupu předcházejícího správnímu řízení i následně v rámci samotného správního řízení. V přestupkovém řízení je ve smyslu § 3 správního řádu třeba zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. V rámci přestupkového řízení je tak stejně jako v jiných správních řízeních nezbytné postupovat podle zásady racionalizované materiální pravdy s tím, že v přestupkovém řízení, které je vedeno z moci úřední a jehož účelem je posouzení viny za spáchaný přestupek, je třeba ještě zvláště zdůraznit význam § 50 odst. 3 správního řádu, podle kterého je správní orgán povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu a dále i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. V rámci přestupkového řízení je tak stěžejním předpokladem pro vydání zákonného rozhodnutí řádné zjištění „skutečného stavu věci“, přičemž jakákoli předchozí zjištění, potažmo podklady shromážděné správním orgánem před zahájením přestupkového řízení, nelze brát *a priori* jako nepřekročitelné, nezpochybnitelné či finální. Vzhledem k tomu, že má být bez důvodných pochybností zjištěn skutečný stav věci, je zvláště nezbytné vypořádat se s námitkami účastníka řízení, kterými zpochybňuje právě předchozí závěry správního orgánu o skutkových zjištěních – ostatně takto vyznívá podstatný závěr rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 21/2007-80, na který účastník řízení odkazuje, když jsou jeho podstatné úvahy shrnuty do této právní věty: „*Vyjde-li správní úřad při rozhodování o sankci za správní delikt pouze z protokolu o kontrole ..., aniž by se v následném správním řízení o uložení sankce jakkoli vypořádal s důkazními návrhy účastníka řízení v tomto řízení učiněnými, které mají vyvrátit či jinak interpretovat kontrolní zjištění, je výsledné rozhodnutí zpravidla nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (...)*.“

Nelze tedy dát účastníkovi řízení za pravdu v tom, že informaci nebo podklad získaný během kontroly není bez dalšího možné použít jako důkaz v navazujícím správním řízení. Zákon o odpovědnosti za přestupky ani správní řád či jiný zákon nevyžaduje, aby byly podklady získávány pouze v rámci správního řízení, tedy aby docházelo k „dublování“ při zajišťování podkladů, přičemž zejména je to signifikantní u podkladů listinných. Účastník řízení tvrdí, že jsou tímto způsobem obcházena jeho procesní práva, avšak nikterak nevysvětluje, jakým způsobem byla jeho procesní práva dotčena v rámci správního řízení. Účastník řízení byl informován o všech podkladech vložených do spisového materiálu, tyto podklady mu byly k jeho žádosti poskytnuty, aniž by účastník řízení byl nucen osobně nahlížet do spisu, účastník řízení také měl dostatek času se ke všem podkladům vyjádřit. Dokonce poté, co mu byla dne 11. července 2022 poskytnuta možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu (následně k žádosti účastníka řízení co do lhůty prodloužená),

účastník řízení avizoval, že své vyjádření k podkladům bude doplňovat ještě v průběhu srpna 2022, což však neučinil. Jeho jediné vyjádření, které bylo od oznámení o zahájení řízení učiněno, tak bylo vyjádření ze dne 2. srpna 2022 učiněné po poskytnuté možnosti vyjádřit se k podkladům. V rámci tohoto vyjádření účastník řízení nic k podkladům obsaženým ve spise nenamítá, dokonce nerozporuje zjištěný skutkový stav věci, jeho námitky se v zásadě týkají právního hodnocení věci. Jediná skutková námitka účastníka řízení směřovala k nezjišťování okolností týkajících se jednání popsaného ve výroku I. napadeného rozhodnutí, kdy si podle jeho názoru správní orgán vůbec nezjišťoval, jak enormní nárůst v množství vyřizovaných reklamací v daném období účastník řízení zaznamenal, nicméně tato námitka bude vypořádána dále v tomto rozhodnutí.

Dále účastník řízení namítal, že nebyl proveden výslech svědků a že byl výslech nahrazen jakýmsi procesně neupraveným písemným dotazováním bez účasti účastníka řízení. Rada v tomto směru připomíná, že ve smyslu § 51 odst. 1 správního řádu lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. V daném případě nebyl a neměl být prováděn výslech svědků, pouze byla dotčeným spotřebitelům zaslána výzva, v níž byli vyzváni k doložení určitých podkladů, konkrétně k zaslání e-mailové zprávy nebo dopisu s informací o dodávkách za podmínek produktové řady ENERGIE A++ s účinností od 1. listopadu 2021. Správní orgán konkrétně v odůvodnění neuvádí, jak se zaslánými podklady naložil, nicméně vzhledem k tomu, že účastník řízení v rámci šetření sp. zn. 02186/2022-ERU a sp. zn. 02226/2022-ERU uvedl, že zněním tohoto dopisu nedisponuje, evidentně prvostupňový správní orgán ověřoval skutečnost, že k zaslání dopisu s konkrétním zněním vůči těmto spotřebitelům došlo. Ze vzorku odpovědí zasláných spotřebiteli reagujícími na výzvu lze brát za doložené, že všem spotřebitelům byly zasílány dopisy stejného znění. To, že jinak bylo těmto spotřebitelům sdělení skutečně zasláno, účastník řízení potvrdil, když v rámci šetření předložil mj. seznam zákazníků, jimž byla informace o změně produktu dodávky plynu na produkt ENERGIE A++ od 1. listopadu 2021 odeslána. Prvostupňovému správnímu orgánu lze nanejvýš vytknout, že ve vztahu k jednotlivým podkladům neuvedl konkrétně, co z kterého podkladu vyplývá, nicméně v kontextu zjištění skutkového stavu jako takového je zjevné, z jakých podkladů čerpal a jaká zjištění učinil.

Pokud tudíž účastník řízení nyní uvádí, že byl skutkový stav zjištěn nesprávně a neúplně, není jasné, která konkrétní zjištění považuje účastník řízení za neúplná či nedostatečná, zdá se, že účastník spíše napadá způsob obstarání podkladů (neprovedení výslechů) a jejich nedostatečnost, aniž by bylo zřejmé, kde mohl být skutkový stav zjištěn odchylně či se ve skutečnosti odlišoval od stavu plynoucího z podkladů. Účastník řízení tedy toliko obecně zpochybňuje zákonnost obstarání důkazních prostředků, přičemž mu však nelze s ohledem na právě uvedené dát za pravdu.

Ve vztahu k přestupkům podle výroku I. účastník řízení namítá, že se těchto dvou přestupků nedopustil. V inkriminovaném období musel vypořádávat mnoho tisíc reklamací (konkrétně od října 2021 do ledna 2022 celkem ████████ reklamací), přičemž tyto reklamace vyúčtování nebyly vyvolány přímo vznikem dodávky poslední instance, ale skutečností, že údaje o spotřebě komodity k datu vzniku dodávky poslední instance byly stanoveny provozovateli distribučních soustav nesprávně, a to odhadem, což vedlo k značným rozdílům mezi spotřebami stanovenými tímto způsobem provozovateli distribučních soustav a samoodečty provedenými zákazníky ve dnech, kdy docházelo k zahájení dodávek poslední

instance. Oproti běžnému stavu šlo nárůst reklamací o ■■■ %. V napadeném rozhodnutí se konstatuje, že účastník řízení vyřizování velkého množství reklamací vůbec neprokázal. Účastník řízení však přitom poukazuje, že k doložení této skutečnosti v rámci skutkového zjišťování nebyl Energetickým regulačním úřadem vůbec vyzván. Kromě toho je také podle účastníka řízení vše důsledkem pochybení provozovatele distribuční soustavy, ten je odpovědný za měření, nikoli účastník řízení. S ohledem na nárůst reklamací bylo namíště aplikovat § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, přičemž tento výčet je podle jeho názoru demonstrativní, nikoliv taxativní.

Předně je třeba shrnout, že veškeré námitky účastníka řízení směřují materiálně k závěru, že se skutek, o němž se vede řízení, nestal nebo není přestupkem, což je ve smyslu § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky důvodem pro zastavení řízení o přestupku. Je přitom však třeba rozlišovat, že účastník řízení předkládá v zásadě trojí odlišné právní hodnocení.

Podle účastníka řízení je třeba věc posoudit s ohledem na § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb, podle kterého platí, že se za nedodržení standardů nepovažuje, jestliže příslušný držitel licence neprovede úkony a postupy vyžadované standardy ve stanovených lhůtách z důvodu, že není spravedlivě možné požadovat od příslušného držitele licence dodržení standardu, zejména v důsledku vzniku živelních událostí nebo havárií na zařízení přepravní soustavy, distribuční soustavy nebo zásobníku plynu. Podle účastníka řízení jde o liberační důvod, nicméně tato právní kvalifikace není přesná. Naplnění hypotézy tohoto ustanovení by znamenalo, že by vůbec nebyla naplněna formální stránka skutkové podstaty přestupku, neboť by nebylo možno uvažovat o porušení povinnosti dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, když by vyhláška explicitně takové jednání jako nedodržení standardu vylučovala.

Účastník řízení správně poukazuje na fakt, že toto ustanovení vyhlášky obsahuje pouze deklaratorní výčet situací, při kterých se nejedná o porušení standardu, přičemž základním předpokladem pro takové hodnocení je skutečnost, že dodržení standardu není spravedlivě možné od příslušného držitele požadovat. Rada je však názoru, že z deklaratorně vyjmenovaných případů vyplývá, že se jedná o situace skutečně vážné a že se jedná o okolnosti, které držitel licence není schopen vůbec ovlivnit a nemá na nich žádný podíl. Účastník řízení je přesvědčen, že příčinou všeho je skutečnost, že provozovatelé distribuční soustavy stanovili údaje o spotřebě elektřiny či plynu k datu vzniku dodávky poslední instance nesprávně, a to odhadem. Účastník řízení však opomíjí, že celá situace má svůj původ v tom, že on sám ukončil výkon licencované činnosti obchodníka a dodávku zákazníkům na základě svého vědomého rozhodnutí, což vedlo k tomu, že do režimu dodavatele poslední instance hromadně přešli všichni jeho zákazníci splňující zákonné podmínky dodávek poslední instance. Vzhledem k tomu, že se účastník řízení rozhodl výkon licencované činnosti ukončit, musel být v danou chvíli připraven provést celou řadu s tím souvisejících úkonů, které se mj. týkaly vypořádání závazků s dosavadními zákazníky, např. provedení vyúčtování. Důsledky jednání účastníka řízení však dopadly logicky i na provozovatele distribuční soustavy, kteří během velmi krátkého okamžiku mohli být jen stěží schopni provést fyzické odečty na místě u všech zákazníků účastníka řízení, proto přistoupili k náhradnímu stanovení údajů, což je ovšem obecně přípustné jednání. Je nepochybné, že tento postup vedl i ke zvýšenému náporu reklamací, ale v podstatě ani to nemělo být pro účastníka řízení překvapivé a na takovou situaci se měl jako profesionál připravit, potažmo maximálně využít dosavadní lidské zdroje. Rada proto nezpochybuje,

že ke značnému náporu v reklamacích muselo logicky dojít a tvrzení účastníka řízení v kontextu všech okolností považuje za věrohodné. V tomto smyslu také hodnotí jako nesprávné, že správní orgán přičetl k tíži účastníkovi řízení nedoložení skutečnosti, že v předmětném období musel vyřizovat větší množství reklamací, z takového odůvodnění je patrné, že se správní orgán touto skutečností ani zabývat nehodlal a formálně přenesl „důkazní břemeno“ na účastníka řízení, byť je jeho povinností zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Na zákonnost napadeného rozhodnutí to ale vliv nemá, neboť jak Rada uvedla, ani účastníkem řízení tvrzená okolnost o dramatickém nárůstu reklamací (o ■■■ %) totiž není důvodem pro aplikaci § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb.

Podobně však ovšem nelze uvažovat ani o liberačním důvodu ve smyslu § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky, neboť nebylo ze strany účastníka řízení vůbec prokazováno, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil. Účastník řízení pouze poukazoval na okolnosti, za kterých ke spáchání přestupků došlo, nicméně nikterak nedokládal, že právě za této situace vynaložil veškeré úsilí, aby ke spáchání přestupků nedošlo. Přitom § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky zohlednění liberačních důvodů spojuje uplatnění liberačních důvodů právě s unesením důkazního břemene na straně účastníka řízení.

Posledním důvodem, podle kterého podle účastníka řízení nedošlo ke spáchání přestupku popsánymi skutky, je fakt, že nebyla naplněna materiální stránka přestupku, když Energetický regulační úřad v rámci odůvodnění použil obecnou frázi o absolutně neudržitelném stavu, pokud by k takovému protiprávnímu jednání na trhu s energetikou docházelo běžně. Toto odůvodnění vyznívá značně paušálně, ale nic to nemění na tom, že obecně v zásadě výstižně vyjadřuje naplnění typové materiální stránky přestupku. Účastník řízení zřejmě míří spíše k tomu, že nebyla odůvodněna konkrétní materiální stránka přestupku. Podle názoru Rady je posuzované jednání v minimální míře škodlivé, neboť v případě obou přestupků byl účastník řízení v prodlení téměř jednoho kalendářního měsíce, nejednalo se tedy o prodlení krátkodobé, zcela jednoznačně byl citelně porušen zájem na včasném vyřízení reklamace vyúčtování (který představoval zásah do postavení zákazníků), ať už písemným vyřízením či vypořádáním rozdílu v platbách.

Rada k přestupkům podle výroku I. proto shrnuje, že byla naplněna formální i materiální stránka přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, nicméně jednalo se o přestupky velmi málo závažné a jejich nízká společenská škodlivost se proto má promítnout především do výše uloženého trestu (viz k tomu dále).

Pokud se jedná o námitky účastníka řízení k výroku II., pak Rada předně zdůrazňuje, že účastník řízení nijak nezpochybňoval konkrétní skutkové závěry správního orgánu, resp. konkrétně neuváděl, v čem shledává nesprávnost skutkových zjištění. Námitky účastníka řízení směřují spíše k právnímu hodnocení skutkového stavu (byť dle jeho názoru nezákonně zjištěného).

Rada po přezkoumání námitek účastníka řízení vztahujícím se k výroku II. a jeho odůvodnění dospěla k závěru, že částečně byla právní kvalifikace jednání ze strany prvostupňového orgánu nesprávná, když Energetický regulační úřad dospěl k závěru, že se účastník řízení dopustil přestupku tím, že v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 4 odst. 1 věty první téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku

dále specifikovaným jednáním vůči jednotlivým spotřebitelům. Rada shodně s prvostupňovým orgánem dospěla k závěru, že účastník řízení naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, nicméně podle Rady ji účastník řízení naplnil porušením 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5a odst. 2 téhož zákona.

Podle § 5a odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele platí, že za klamavé opomenutí se také považuje, pokud prodávající podstatné informace uvedené v odstavci 1 zatají nebo poskytne nejasným, nesrozumitelným nebo nejednoznačným způsobem nebo v nevhodný čas vzhledem k okolnostem popsáním v odstavci 1 anebo neuvede obchodní záměr obchodní praktiky, není-li patrný ze souvislosti, a pokud to v obou případech vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.

Účastník řízení v posuzovaných dopisech spotřebitelů, jejichž znění je doslova reprodukováno v napadeném rozhodnutí, sdělil zejména informaci, že není schopen nakupovat pro své zákazníky komodity za podmínek, které slíbil, a proto bude dodávat za podmínek produktové řady A++ (odběr za velkoobchodní ceny), případně, pokud zákazníci chtějí „ceníkové ceny“ (pozn. ceny stanovené konkrétní částkou), je možné uzavřít dodatek ke smlouvě s cenou 3 400 Kč/MWh bez DPH (elektrina), resp. 1 400 Kč/MWh bez DPH (plyn). Dále bylo uvedeno, že případně je spotřebitel oprávněn od smlouvy odstoupit podle § 11a odst. 5 energetického zákona. Účastník řízení ve vztahu ke spotřebitelům činil sdělení, že je oprávněn přistoupit ke změně sjednaného závazku a změnit sjednané ceny na ceny podle produktové řady A++ (což vyplývá ze sděleného poučení o možnosti odstoupit podle § 11a odst. 5 energetického zákona, který do 31. prosince 2021 upravoval možnost a podmínky odstoupení v případech, kdy držitel licence zvýší cenu za dodávku nebo změni jiné smluvní podmínky), případně vyzýval zákazníky ke sjednání změny závazku. Primárně bylo v tomto směru stěžejní určit, zda účastník řízení skutečně byl oprávněn tímto způsobem jednostranně změnit obsah závazku, neboť pokud by k tomu oprávněn byl, bylo by minimálně jádro jeho sdělení pravdivé a neklamalo zákazníky.

Účastník řízení v podstatě prezentuje názor, že výše položenou otázku není v rámci řízení o přestupku oprávněn správní orgán posuzovat. Poukazuje na to, že podle sjednaných smluv měl právo na změnu smluvních podmínek, přičemž otázka této změny je otázkou soukromého práva, kterou by měl Energetický regulační úřad rozhodovat v procesu k tomu zákonem upravenému. Účastník řízení je tak zřejmě názoru, že posuzování soukromoprávních otázek může spadat pouze do rámce sporných řízení podle § 141 správního řádu, což je pohled velmi zjednodušující a hlavně nesprávný. Mezi soukromým a veřejným právem neexistuje ostrá dělicí linie a je zcela standardní, že mnohá právní jednání v režimu soukromého práva se stávají veřejnoprávními delikty. Jednání spočívající v porušení norem závazkového práva může být nepochybně kvalifikováno kumulativně jako závazkový delikt, správní delikt (přestupek) nekalé obchodní praktiky, a dokonce jako civilní delikt nekalé soutěže, přičemž tato kumulativní kvalifikace je naopak vhodná [srov. Ondřejová, D. *Porušení závazkového práva jako jednočinný souběh až tří deliktů (delikt závazkový, delikt nekalé obchodní praktiky a nekalé soutěže)*, *Obchodněprávní revue*, 2018 č. 11-12, s. 305]. Ostatně to, že k veřejnoprávnímu deliktu vč. trestného činu dojde porušením soukromého práva, nepředstavuje nic výjimečného. Jedním skutkem tak může dojít k jednočinnému souběhu až tří deliktů v rámci různých právních předpisů, které tak mohou být samostatně hodnoceny a posuzovány s různými důsledky, a to nikoli nutně ve vzájemné podmíněnosti či s vzájemným ovlivněním. Tak např. podle odborné literatury „*pokuta nijak nekonvaliduje vady spotřebitelské smlouvy způsobené použitím nekalé*

obchodní praktiky v konkrétním případě, ale ani vice versa není možné konstatovat, že v důsledku neplatnosti právního úkonu ztrácí příslušný správní orgán pravomoc uložit sankci podnikateli, který porušil zákaz použití nekalých praktik“ (srov. Zavadová, D. Nekalé obchodné praktiky a ich vplyv na platnosť právnych úkonov vo finančných službách. Súkromné právo, 2015, č. 2, s. 17). V kontextu uvedeného není tedy pochyb o tom, že sama skutečnost, že účastník řízení nemohl platně jednostranně změnit obsah závazku (nikoli jen prostým zvýšením ceny, ale změnou pevné ceny na cenu dynamicky odvoзованou od cen na krátkodobých trzích, tj. úplnou změnou produktu), neznamená, že následek jeho jednání se může projevit pouze v rovině soukromoprávní a že zároveň nemohl být spáchán přestupek nekalé obchodní praktiky, jak se snaží účastník řízení předestřít.

Správní orgán v bodech 95 až 114 popsal své právní hodnocení týkající se fixace ceny všech dotčených zákazníků, a to odvisle od skutkových zjištění ohledně uzavřených smluv (dodatků). Souhrnně řečeno správní orgán ve všech jednotlivých případech zjistil, že byla sjednána určitá fixní (garantovaná bez změny) cena pro určité období, resp. v případě zákazníků s produktem „ENERGIE A++ s Garancí“ cena maximální pro určité období. Pokud je cena sjednána pro určité období jako fixní, především to znamená, že je v tomto období sjednána cena neměnná; v případě sjednané ceny garantované (maximální) bylo možno jednotkovou cenu toliko snížit.

Z podkladů předložených účastníkem řízení ve vztahu ke sjednanému produktu RELAX BONUS byly doloženy dodatky, ze kterých vyplynulo, že cena byla určena produktovými podmínkami, které byly součástí dodatku. Doložené všeobecné obchodní podmínky, které byly rovněž včleněny do dodatkem změněného smluvního vztahu, jednoznačně určovaly, že produktové podmínky mají přednost před ujednáními všeobecných obchodních podmínek, proto je-li z dodatku ve spojení s produktovými podmínkami zřejmé, že byla ujednána cena pevná (fixní), případně maximální na určité období, pak jakékoli ujednání vyplývající z všeobecných obchodních podmínek umožňující „novelizaci ceníku“ či „zvýšení platby za dodávku“ nemůže účastníka řízení opravňovat k jednostrannému zásahu do závazku v tomto směru, neboť takové ujednání nemá s ohledem na přednost fixně sjednané ceny ve smlouvě hlavní (ve spojení s produktovými podmínkami) žádné právní účinky. Ostatně to odpovídá i zákonné úpravě obsažené v § 1751 odst. 1 občanského zákoníku, podle které odchýlná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost. Tato úprava vychází z předpokladu, že to, co si strany konkrétně ujednaly mimo obchodní podmínky, odpovídá vůli stran spíše nežli to, co je součástí obchodních podmínek jako určitých typizovaných ujednání využitelných v typově stejných transakcích. Skutková zjištění stejné povahy a se stejným právním hodnocením byla učiněna i u zákazníků se sjednaným produktem BE JUBILEUM, EXCELENT 24, Energie A++ 20-22/Energie A++ s Garancí (zde se jednalo o garantovanou maximální cenu v určitém období), tedy ve všech případech považuje Rada za jednoznačně prokázané, že byly sjednány ceny fixované (případně garantované maximální), které účastník řízení nebyl oprávněn měnit s odkazem na oprávnění jednostranné změny závazku podle všeobecných obchodních podmínek.

Podle Rady se v tomto případě nejedná o posuzování žádné složité soukromoprávní otázky, naopak si účastník řízení musel být vědom toho, že není oprávněn jednostranně změnit smlouvu tím způsobem, že namísto produktu s fixovanými cenami budou zákazníci povinni platit za odebranou komoditu cenu odlišnou. V daném případě se přitom nejednalo o prosté zvýšení ceníkové ceny, ale zákazníci měli hradit cenu dynamicky určenou (někdy označovaná

jako spotová cena), odvozenou od výsledku obchodování na krátkodobých (tzv. spotových) trzích s energiemi. Vzhledem k tomu, že je tato klíčová otázka postavena najisto, je možno přistoupit k hodnocení předmětného jednání.

Účastník řízení v předmětných dopisech nejprve popisuje složité období na energetickém trhu, na což navazuje: „*Abnormální výkyv cen energií zaskočil celý trh, včetně nás. Situace je natolik vážná, že žádný z dodavatelů nemůže nyní realizovat nákup energií za ceny, které bychom si pro Vás představovali. Ani my tak bohužel poprvé v historii nejsme schopni pro Vás nakupovat energie za podmínek, které jsme Vám slíbili.*“ Pokud účastník řízení uvedl, že není schopen nakupovat energie za podmínek, které spotřebitelům slíbil, může se jednat o informaci vskutku pravdivou, ovšem ze strany účastníka řízení zůstává zatajena stěžejní informace o tom, že neschopnost účastníka řízení plnit za sjednaných cenových podmínek nemá vliv na plnění závazku, neboť ve smyslu § 1764 občanského zákoníku platí, že změni-li se po uzavření okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh; za určité podstatné změny okolností ve smyslu § 1765 občanského zákoníku se může jedna ze smluvních stran domáhat pouze obnovení jednání o smlouvě, a to za splnění přesně specifikovaných podmínek.

Nadto účastník řízení generálně uvádí, že realizovat nákup za sjednané ceny nemůže „žádný z dodavatelů“, což je tvrzení nejvýše pochybné, neboť podobně nepostupovali skutečně všichni dodavatelé, zde je třeba konstatovat, že každý z dodavatelů má odlišnou nákupní a prodejní strategii energií a účastníka řízení předně nic nenutilo k tomu, aby se zákazník sjednával fixní ceny dodávky, ale zároveň neměl nakoupeno dostatek komodity v dlouhodobých kontraktech, v důsledku čehož mu aktuální situace na trhu související s výrazným zvyšováním cen energií začala působit ekonomické ztráty. Šlo o důsledek určité obchodní strategie a spekulace účastníka řízení na to, že cena energií zejména na krátkodobých trzích bude setrvale nízká jako v předešlých letech. Účastník řízení tak spotřebitelům podsouvá, že takto postupují skutečně všichni dodavatelé, proto dále předestřené možnosti jsou zcela nevyhnutelné a také oprávněné (zjednodušeně řečeno – když tak postupují všichni, je standardní, že takto postupují).

V následující pasáži účastník řízení pokračuje: „*Jsmo však přesvědčeni, že jde o dočasný stav, který nejlépe řeší náš produkt A++. Tento osvědčený způsob nákupu úspěšně využívají i firmy, aby se ochránily před fixací ceny v momentě rekordně vysokých cen, jako jsou nyní. Proto jsme ho zpřístupnili i pro domácnosti.*“ Toto sdělení ze strany účastníka řízení je velmi nesrozumitelné, potažmo zároveň také záměrně manipulativní. Sdělení co do podstaty nemůže dávat při podrobném rozboru smysl – pokud je spotřebitelům sdělováno, že tento „osvědčený způsob“ má chránit před fixací „v momentě rekordně vysokých cen, jako jsou nyní“, není vůbec jasné, jak by měl chránit spotřebitele, kteří měli fixované ceny nízké, tedy jsou touto fixací chráněni právě před aktuálně rekordně vysokými rekordními cenami. Účastník řízení tak chtěl před dopady rekordně vysokých cen chránit především sám sebe, proto prezentování změny obsahu závazku v tom směru, že je zpřístupněn i pro domácnosti, záměrně nastaveno jako cosi pozitivního, přínosného pro spotřebitele, aniž by to v dané situaci bylo skutečně pravdou.

Tomuto závěru dále nasvědčuje další podstatná navazující pasáž: „*Co to pro Vás znamená? Od 1. 11. 2021 Vám budeme dodávat za podmínek produktové řady ENERGIE A++, díky které budete odebírat energie za velkoobchodní ceny. To Vám zajistí bezpečnou dodávku*

i v této bezprecedentní situaci. Jakmile tržní ceny poklesnou, promítne se tento pokles okamžitě i ve Vaší ceně. Podrobnou informaci o tomto způsobu zajištění energií najdete v příloze. Na druhé straně tohoto dopisu rovněž naleznete přehled odběrných míst, kterých se tato změna týká. Nový rozpis záloh na další období s veškerými instrukcemi Vám zašleme v průběhu října. Zároveň jsme zjednodušili a zpřehlednili Všeobecné obchodní podmínky a Ceník poplatků. Oba dokumenty najdete na našich webových stránkách. “ Pokud účastník řízení sděluje, že bude dodávat za podmínek produktové řady ENERGIE A++, ani tato informace není formálně nepravdivá (úmysl takto postupovat účastník řízení ani nepopírá, pouze jej pro ukončení výkonu licencované činnosti nestihl realizovat), ovšem vzhledem k tomu, že si účastník řízení musel být vědom, že k tomuto postupu není oprávněn, nemohl sdělit v daný okamžik všechny podstatné relevantní informace. Sdělení účastníka řízení záměrně vyvolávalo dojem jakési nevyhnutelnosti, které bylo nadto prezentováno jako výhodné pro spotřebitele, ačkoli tomu tak v situaci vysokých cen na velkoobchodním trhu v žádném případě být nemohlo, bez ohledu na to, že zákazníci s účastníkem řízení měli sjednány kontrakty s fixními cenami.

Prvostupňový orgán ohledně této pasáže uvedl, že oznámení neuvádí spotřebitele v omyl ohledně ceny, jelikož oznámení obsahovalo mj. i přílohy „Ceny produktové řady ENERGIE A++“, ve které je uvedeno, že cena silové elektřiny bude účtována dle hodinových cen dosažených obchodováním na velkoobchodním trhu, tudíž daní spotřebitelé byli srozuměni s tím, že nový produkt bude pro ně nevýhodnější než původně sjednaný závazek. Takové hodnocení však Rada považuje za nepřiléhavé – jak již bylo zmíněno, celé sdělení bylo formulováno tak, že uvedený produkt je pro spotřebitele velice výhodný (nebude platit nic navíc), a pokud jde o ceny produktové řady ENERGIE A++ (které správní orgán rovněž reprodukoval na str. 15 napadeného rozhodnutí), pak je v tomto ceníku v rámci obchodní sazby k ceně za dodávku VT a NT pro všechny distribuční sazby uvedeno: „Cena silové elektřiny pro VT i NT pro všechny distribuční sazby se skládá z ceny silové elektřiny účtované dle hodinových cen dosažených obchodováním na denním velkoobchodním trhu a ceny za službu obchodu ve výši 302,50 Kč vč. DPH (250,00 Kč bez DPH) za 1 MWh.“; podobně je v rámci obchodní ceny za plyn k odebranému zemnímu plynu uvedeno: „Cena odebraného zemního plynu se skládá z ceny zemního plynu účtované dle velkoobchodního krátkodobého trhu pro každý den dodávky zvlášť a ceny za službu obchodu ve výši 302,50 Kč vč. DPH (250,00 Kč bez DPH) za 1 MWh.“ Energetický regulační úřad v rámci odůvodnění nikterak nevysvětlil, proč by průměrný spotřebitel měl být srozuměn s tím, že nový produkt bude pro něj méně výhodný než původně sjednaný závazek, když v kontextu informativního dopisu pro spotřebitele měl vyplývat pravý opak. Podle názoru Rady si průměrný spotřebitel nemůže udělat přesnou představu o tom, v jakých výších se může cena za dodávku komodity v důsledku aktuálních cen na velkoobchodním trhu pohybovat, neboť mu běžně vůbec není známo, v jakých částkách se aktuálně na burzách komodita obchoduje, cena se tak stává pro zákazníka naprosto nepředvídatelnou a neodhadnutelnou, přičemž ze strany obchodníka je tak v podstatě veškeré obchodní riziko přeneseno na spotřebitele, v posuzovaném případě ze strany účastníka řízení svévolně, a bez dostatečné informovanosti spotřebitelů také manipulativně. Jediná konkrétní cena podle předmětných ceníků je „cena za službu obchodu“, která je na první pohled nízká, proto může svádět k představě, že se jinak s celkovou cenou za dodávku nemůže stát nic zvláštního oproti ceně doposud sjednané, či spíše bude ještě nižší. Dále za manipulativní považuje Rada i sdělení účastníka řízení o tom, že tím, že bude spotřebitel odebírat energie za velkoobchodní ceny, mu bude zajištěna bezpečná dodávka i v této bezprecedentní situaci.

Jako obchodník s plynem byl totiž účastník řízení podle § 61 odst. 2 písm. d) energetického zákona povinen zajistit zákazníkům, kterým dodává plyn, jeho bezpečnou a spolehlivou dodávku při dodržení bezpečnostního standardu, tedy přímo ze zákona vyplývá nezbytnost nákupu odpovídajícího množství plynu pro své zákazníky a zajišťovat dodávky. V případě elektroenergetiky takové podobné pravidlo stanoveno není, ovšem stále je třeba připomínat, že každý podnikatel má volit takovou obchodní strategii, aby byl schopen plnit své závazky.

Dále účastník řízení v informativním dopisu týkajícím se změny dodávky silové elektřiny uvádí: „*Co když produkt ENERGIE A++ nechcete? Dokud se situace neuklidní a tržní ceny si zase nenajdou svou stálou a udržitelnou hladinu, zodpovědně Vám nemůžeme nabídnout atraktivní ceníkovou cenu. Pokud i přesto budete ceníkovou cenu chtít, umíme Vám aktuálně zajistit dodávku silové elektřiny za cenu 3 400 Kč za MWh (bez DPH). Rozhodnete-li se pro tuto variantu, v příloze dopisu najdete Dodatek k Vaší smlouvě. Prosíme o jeho vytištění, podepsání a zaslání jedné kopie zpět na naši korespondenční adresu. Dodatek můžete podepsat jednoduše i elektronicky. Stačí jen kliknout na následující ikonu a dokument podepsat: ...*“ Shodná je i pasáž v informativním dopisu zasílaném ke změnám dodávek zemního plynu s tím, že je nabízena cena 1 400 Kč za MWh (bez DPH). Vzhledem k tomu, že účastník řízení prezentuje informaci, jako by byl oprávněn jednostranně změnit fixované ceny spotřebitelům na ceny spotové (jakkoliv k tomu oprávněn nebyl), působí tato nabídka jako jediná možnost, jak se vyhnout dodávkám komodity za dynamické ceny, pokud spotřebitel raději nevyhledá nového dodavatele. Pokud spotřebitel nechtěl měnit dodavatele, pak je výběr mezi těmito dvěma variantami pouze zdánlivý, neboť, jak již bylo opakovaně vysvětleno, ve skutečnosti účastník řízení nemohl do obsahu závazku ohledně ceny jednostranně zasahovat a měnit jej. Pokud se snad spotřebitel obával nepředvídatelnosti účtovaných cen v důsledku změny cen na dynamické odvozené od spotových cen, pak v případě nezájmu o ukončení smluvního vztahu byl mylně uveden do představy, že mu nezbyvá nic jiného, než uzavřít dodatek za výrazně vyšší cenu – o to horší je, že uzavření dodatku představuje dvoustranné právní jednání, v tomto případě by tak dokonce na základě zdánlivě svobodné vůle došlo k nahrazení předchozího ujednání o fixované ceně (Rada přitom pomíjí, že pravděpodobně by jednání v omylu ústilo v neplatnost jednání pro omyl, nicméně stále by šlo o neplatnost relativní, která by vedla k tomu, že bez namítnutí neplatnosti by spotřebitelé byli vázáni novým dodatkem a platili by zásadně zvýšené ceny za dodávky komodity).

Konečná část informativních dopisů pak spotřebitelům sděluje: „*Velmi si vážíme Vaší důvěry, ale zároveň respektujeme, pokud s naším řešením nebudete souhlasit. Můžete samozřejmě využít svého práva na odstoupení od smlouvy dle § 11a odst. 5 energetického zákona. V takovém případě prosíme doručte odstoupení od smlouvy naší společnosti nejpozději desátý den přede dnem změny produktu, tj. nejpozději do 22. 10. 2021. K ukončení smlouvy dojde k poslednímu dni předcházejícímu dni změny produktu, tedy 31. 10. 2021. Stejně jako všechny na energetickém trhu, i nás nepředvídatelný vývoj značně zaskočil a dostal do situace nelehké volby. Věříme však, že Vám nabízíme to nejlepší řešení, abyste měli jistotu dodávek za férové ceny a byli u nás i nadále spokojeni.*“ Ustanovení § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, se uplatňuje v případech, kdy je držitel licence oprávněn jednostranně zvyšovat ceny či jiné smluvní podmínky, tudíž odkaz na toto ustanovení znovu vyvolává dojem, že účastník řízení je oprávněn k podobnému postupu spočívajícímu ve změně sjednaného produktu na produkt spotový. Zdánlivě tak poskytuje třetí možnost volby spotřebiteli, a to ukončit smluvní vztah, čímž se vyváže z podsouvané, a nikoli nevyhnutelné

nezbytnosti dodávek za spotové ceny. Spotřebitel tak je nucen vybrat jednu z uvedených možností pod dojmem nevyhnutelnosti změn ceny, cíleně mu bylo zatajeno, že spotřebitel má nárok na dodávky za sjednané fixované ceny po určitou dobu. Kromě toho se změna dodavatele v kontextu událostí inkriminované doby spotřebitelům rovněž nemusela jevit jako vhodné řešení situace s ohledem na to, že v dané době se skutečně ceny elektřiny skokově zvyšovaly, hledání vhodného dodavatele tak mohlo být spojeno pro řadu spotřebitelů s velkým prvkem nejistoty, proto znovu v obavě z nucené změny dodavatele mohlo jejich rozhodnutí vést *de facto* k „akceptaci“ změn (zvýšení) cen ze strany účastníka řízení.

Rada má tak v tomto ohledu za to, že byly naplněny znaky klamavého opomenutí, když byla především zatajena skutečnost, že účastník řízení nemohl do ujednaných fixovaných cen jednostranně zasahovat (čehož si musel být vědom), změna na dynamický spotový produkt byla prezentována jako jednoznačně pozitivní skutečnost, aniž by byla sdělena všechna důležitá rizika podobně účtované ceny v danou dobu, a spotřebitelé tak byli uvedeni v omyl, že musí buď přistoupit na změnu (zvýšení) ceny (ať už jednostranným či dvoustranným jednáním), nebo smluvní vztah ukončit.

Jednalo se přitom o neuvedení podstatných informací, které spotřebitel „potřebuje pro rozhodnutí ohledně koupě“, jak předpokládá § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele. Podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona o ochraně spotřebitele je rozhodnutím ohledně koupě rozhodnutí spotřebitele o tom, zda, jak a za jakých podmínek výrobek nebo službu koupí, zda za ně zaplatí najednou nebo částečně, zda si je ponechá nebo neponechá nebo zda ve vztahu k nim uplatní právo vyplývající ze smlouvy, ať již se spotřebitel rozhodne jednat nebo zdržet se jednání. Tato definice tak umožňuje velmi široký výklad pojmu rozhodnutí spotřebitele ohledně koupě a zahrnuje jakékoli rozhodnutí, které spotřebitel může v rámci obchodní transakce učinit, a to včetně rozhodnutí, že nebude dělat nic (Vítová, B., Etlíková, M. *Nekalé obchodní praktiky*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 18). Rozhodnutí spotřebitele ohledně koupě je nedílně spojeno s ekonomickým chováním spotřebitele, které spočívá v podstatě právě v učinění informovaného rozhodnutí ohledně koupě [srov. definici podstatného narušení ekonomického chování spotřebitele podle § 2 odst. 1 písm. s) zákona o ochraně spotřebitele]. Ekonomickým chováním je nutno rozumět chování spotřebitele, jež má hospodářský (ekonomický) dopad do jeho sféry.

V daném případě, pokud by spotřebitelé zůstali pasivní (tj. smířili se s tím, že chtějí-li pokračovat v závazku a odebírat komoditu od účastníka řízení, a tedy se vyhnout nekomfortnímu hledání nového dodavatele), pak by jim byla nepochybně účtována ze strany dodavatele cena zcela jiná (v kontextu vývoje na trhu by cena dynamická byla velmi vysoká, tedy ať už na základě automatického přechodu nebo smluvního ujednání o nové ceníkové ceně, by jim byla účtována cena vyšší než doposud sjednaná). Bezpochyby by tito spotřebitelé následně na základě účtování částek, ať už jako zálohových plateb nebo případných nedoplateků v rámci vyúčtování, byli přesvědčeni o vlastní povinnosti tyto částky účastníkovi řízení hradit, aby se nevystavovali riziku toho, že by se stali dlužníky, že by po nich byla částka vymáhána soudně (či v jejich laických představách především exekučně), a v neposlední řadě také z obav z omezení dodávek pro opakované neplnění platebních povinností. Zásah do ekonomického chování v podobě akceptace změny závazku, případně v podobě ukončení tohoto závazku, čímž by byl účastník řízení zproštěn plnění svých povinností (dodávat za sjednanou cenu) je tak naprosto nezpochybnitelný. I proto jsou nepřiléhavé námitky účastníka řízení, který je názoru, že zákazníci nemohli být účastníkem řízení nijak poškozeni, neboť buď měl účastník řízení

právo na změnu cenových ujednání, anebo nikoli, pak ale právě nemohlo dojít k poškození zákazníků. To, že ve skutečnosti byla jakákoli jednostranná změna v obsahu závazku právně neúčinná, není vůbec podstatné, neboť se účastník řízení reálně choval tak, jako by toto právo měl, což by vedlo k účtování vysokých cen, které by mu zákazníci také platili, nebo by tyto částky byly účastníkem řízení vymáhány. Bylo by proto absurdní přisvědčit námitce účastníka řízení, že se zákazníci nechovali ekonomicky „nijak“, když neodstupovali od smluv, neboť jejich pasivita měla znamenat právě to, že se podvolí tlaku účastníka řízení na platbu vysokých cen, jen aby se vyhnuli vyhledávání nového dodavatele. Vznik skutečné škody není předpokladem vzniku odpovědnosti za užití nekalé obchodní praktiky, postačuje potenciální možnost učinění neinformovaného rozhodnutí ohledně transakce, které by spotřebitel jinak neučinil.

Posouzení ze strany prvostupňového orgánu bylo v tomto ohledu nekomplexní, když se v zásadě spokojil s tím, že sdělení neobsahovalo věcně nesprávnou informaci, neboť účastník řízení pravdivě sdělil, co se stane s ujednáním ohledně ceny. O klamavé opomenutí se podle prvostupňového orgánu nemohlo jednat, neboť obsah oznámení je sám o sobě srozumitelný, a i průměrný spotřebitel z obsahu tohoto oznámení je schopen porozumět, co se s cenou dané komodity stane. Takové hodnocení je však neodpovídající podstatě klamavých praktik, neboť v rámci hodnocení prvostupňový orgán zcela opomíjí, že účastník řízení naprosto jednoznačně nemohl k zásahu do závazkového vztahu platně přistoupit, tedy účastníky řízení nutil vybírat si mezi možnostmi, které byly pouze zdánlivé, a to pod „taktovkou“ nevyhnutelného přechodu na spotové ceny v případě nečinnosti daného spotřebitele. Účastník řízení tímto způsobem manipuloval se spotřebiteli a vnucoval jim plnění za jiných než sjednaných podmínek, nadto prezentovaných jako férových a vůči spotřebiteli a pro něj také výhodných.

Podobně nesprávná je i argumentace účastníka řízení ohledně toho, že v podstatě nebyl způsoben žádný následek, neboť účastník řízení se toliko snažil řešit vzniklou situaci tak, aby zajistil dodávky svým zákazníkům, přičemž nebyl schopen zajistit původní závazek, zákazníkům se snažil nabídnout řešení, a z povahy věci se tak nemůže jednat o nekalou obchodní praktiku. Předně je třeba připomenout, že následek (jako jeden ze základních znaků skutkové podstaty charakterizující objektivní stránku přestupku) je definován jako porušení nebo ohrožení individuálního objektu přestupku, tj. porušení nebo ohrožení společenských vztahů, zájmů či právních hodnot, proti kterým je deliktní jednání namířeno a které tvoří předmět ochrany norem přestupkového práva. Objektem předmětné skutkové podstaty přestupku je zájem na ochraně spotřebitelů před takovým jednáním, které poškozuje ekonomické zájmy spotřebitelů, což v posuzovaném případě znamená, že v nich byla vyvolávána mylná představa, že mají platit za dodávku komodity mnohem více, pokud nehodlají změnit dodavatele (srov. výše). Účastník řízení argumentuje ryze účelově, když pomíjí, že je jeho obecnou povinností plnit své závazky (podle § 1759 občanského zákoníku smlouva strany zavazuje). Plnit vlastní závazky tedy není jakýmsi dobrodiním, ale každý si má počínat tak, aby byl schopen své závazky plnit. Bylo pouze věcí účastníka řízení, jaké smlouvy a s kým uzavře, jaké závazky na sebe smluvně převezme, a stejně jako v každém podnikání je možnost zisku spojena s podnikatelským rizikem. Účastník řízení se v podstatě hodlal zbavit důsledků svých špatných obchodních rozhodnutí (a v důsledku tak učinil faktickým ukončením dodávek zákazníkům, což není předmětem tohoto řízení) a riziko plynoucí z přijaté strategie přenést plně na zákazníky. Na druhou stranu však Rada dává

účastníkovi řízení za pravdu v tom, že jako nekalou obchodní praktiku nelze bez dalšího hodnotit neplnění smluvní povinnosti a odůvodnění napadeného rozhodnutí nebylo v tomto ohledu dostatečné.

Vzhledem k tomu, že byly skutky účastníka řízení kvalifikovány jako nekalá obchodní praktika ve smyslu generální klauzule (§ 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele), správní orgán jednotlivě odůvodnil všechny prvky v tomto ustanovení formulované, které v souhrnu naplňují podstatu nekalé obchodní praktiky. Jedná se o rozpor s požadavky odborné péče, podstatné narušení nebo způsobilost podstatného narušení ekonomického chování spotřebitele, hledisko průměrného spotřebitele. V odůvodnění napadeného rozhodnutí je uvedeno, že účastník řízení spotřebitele „vystavil určité jistotě neměnné ceny“, a následně jim zaslal informaci o změně produktové řady, což neodpovídá poctivým obchodním praktikám v oblasti jeho činnosti, s tím, že „pokud by smluvně ujednanou fixní cenu dodavatelé energií mohli ze své vůle jednostranně měnit, pak by pevně sjednaná cena v dodatku, případně smlouvě postrádala jakýkoliv smysl.“ Z toho, jak je odůvodnění koncipováno, se zdá, že toto odůvodnění směřovalo k tomu, že jednání účastníka řízení bylo v rozporu s požadavky odborné péče. Způsobilost podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele byla následně popsána tak, že účastník řízení sdělil podstatné informace, které byly způsobilé ovlivnit chování spotřebitelů *ve vztahu k setrvání ve smluvním vztahu a zároveň toto chování podstatně narušit, když spotřebitelé v okamžiku obdržení informace o změně způsobu stanovení ceny za dodávku elektřiny/plynu nemohli vědět, která z účastníkem řízení uvedených možností bude pro ně výhodná...; spotřebitele vystavil zdánlivé volbě, zda budou odebírat elektřinu/plyn za vyšší cenu, nebo přistoupí k tomu, že smluvní závazek s účastníkem řízení ukončí. ... Spotřebitelé, kteří sjednaný produkt (tj. fixní cenu) vnímali jako jistotu neměnné ceny na určitou dobu, tak ze dne na den byli vystaveni určité nejistotě ohledně dodávky životně potřebných a důležitých komodit...*

Podle názoru Rady toto hodnocení není zcela přesné ani dostačující, neboť v jeho smyslu závadnost jednání vyplývá z toho, že přestože byli zákazníci „vystaveni jistotě“ neměnné ceny, tak následně byli „vystaveni nejistotě“ ohledně dodávky, neboť se museli rozhodnout, zda ve smluvním vztahu pokračovat, či nikoli, přičemž nemohli vědět, která z možností pro ně bude výhodná. Z uvedeného je evidentní, že prvostupňový orgán hodnotí situaci spotřebitelů tak, že subjektivně museli vnímat dodávku za fixované ceny za jistou a že problém spočívá v tom, že najednou byli uvrženi do situace, kdy si museli vybrat mezi některou ze tří možností, aniž by bylo jasné, která je výhodná (a tím bylo podstatně narušeno ekonomické chování). Podle názoru Rady je toto odůvodnění navazující na generální klauzuli nekalých obchodních praktik nedostatečné, neboť nekalou obchodní praktiku nelze spatřovat v nedodržování závazku a ani v tom, že by byli uvrženi do určitého stavu nejistoty. Správní orgán sice správně poukázal, že volba byla pouze zdánlivá, ale právě v důsledku této zdánlivé volby byl spotřebitel, nechtěl-li měnit dodavatele, veden k tomu, že bude platit jiné než sjednané částky, aniž by mu bylo pravdivě sděleno, že účastník řízení není oprávněn jím předestřeným způsobem měnit jednostranně obsah závazkového vztahu. Rada tak považuje v tomto směru odůvodnění za doplněné s tím, že tím zároveň vypořádala některé z uplatněných námitek účastníka řízení.

Vzhledem k tomu, že posuzované jednání účastníka řízení Rada kvalifikovala odlišně oproti prvostupňovému orgánu, přistoupila v tomto směru zároveň ke změně výroku II., aby bylo jednoznačně a určitě popsáno, za jaké jednání je účastník řízení shledán vinným a za něj je trestán. Pro úplnost Rada podotýká, že se jinak ztotožňuje s testem nekalosti

provedeným prvostupňovým orgánem, který vyloučil, že by se jednalo o obchodní praktiky podle příloh č. 1 a 2 či o agresivní obchodní praktiku podle § 5a zákona o ochraně spotřebitele, proto se těmito otázkami nebude v tomto rozhodnutí již nijak zabývat.

Účastník řízení dále ve vztahu k výroku II. napadeného rozhodnutí namítá nedostatečné zdůvodnění materiální stránky přestupku. K tomu Rada uvádí, že zdůvodnění materiální stránky je nezbytnou součástí odůvodnění v situacích, kdy je kvalifikace určitého jednání jako přestupku z pohledu společenské škodlivosti hraniční. Stále totiž platí, že v běžných případech se předpokládá, že již naplněním formální stránky skutkové podstaty přestupku, je naplněna i materiální stránka přestupku, neboť jinak by zákonodárce neměl důvod určité jednání jako přestupek kvalifikovat. Správní orgán tak musí zvažovat, zda se konkrétní povaha a stupeň materiální stránky pohybuje v mezích materiální stránky typové, a pokud neexistuje pochybnost o naplnění materiálního znaku, není třeba zvlášť naplnění tohoto znaku odůvodňovat, zhodnocení materiální stránky je tak v odůvodnění obsaženo implicitně. V tomto směru lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 AfS 14/2011-62: *„I přesto, že jsou správní orgány povinny konkrétní společenskou nebezpečnost deliktu zkoumat, není zpravidla nutno, aby se jí explicitně zabývaly i při odůvodňování svých rozhodnutí. V zásadě totiž platí, že materiální stránka správního deliktu je dána již naplněním skutkové podstaty deliktu. Až ve chvíli, kdy je z okolností případů jasné, že existují takové výjimečné skutečnosti, jejichž nezohlednění by vedlo k výsledku zjevně rozpornému s účelem a funkcí správního trestání (tedy ve chvíli, kdy konkrétní společenská nebezpečnost nedosahuje ani minimální hranice typové nebezpečnosti), musí se intenzitou konkrétní společenské nebezpečnosti zabývat i v odůvodnění. Obzvláště u správních deliktů, jejichž naplnění nevyžaduje zavinění, nebudou mít okolnosti obvykle zkoumané v souvislosti s konkrétní společenskou nebezpečností (jak vyplývá z výše uvedené judikatury NSS, jedná se např. o okolnosti jako je míra zavinění, vztah pachatele k jednání, způsob jeho spáchání, pohutky a osoba pachatele) na naplnění materiální stránky deliktu žádný vliv. Tyto zvláštní okolnosti však mohou být zohledněny při stanovení sankce.“* V tomto konkrétním případě podle Rady neexistují jakékoli pochybnosti o tom, že by posuzované jednání účastníka řízení nebylo společensky škodlivé, naopak jej považuje za velmi závažné, velmi citelně byl zasažen objekt přestupku, jak bylo popsáno výše, zjištěno bylo poměrně velké množství dílčích útoků, jednalo se o jednání systémové, vědomé a s ohledem na okolnosti učiněné v takovém čase a takovým způsobem, že pro průměrného spotřebitele bylo velmi složité zjistit, že má nárok na dodávky energie za dříve sjednané ceny. Materiální stránka přestupku tedy v posuzovaném případě nepochybně naplněna byla, závažnost přestupku se má potom promítnout především do výše uloženého trestu (což bude rozebráno dále ve vztahu k námitkám ohledně uloženého trestu).

Na naplnění materiální stránky přestupku nemá vliv ani účastníkem řízení tvrzená okolnost, že před koncem roku 2022 celkově velkému množství zákazníků (slovy účastníka řízení *„nejen bývalých zákazníků účastníka“*) končí smlouvy na dobu určitou a že tito zákazníci budou „vystaveni“ mnohem vyšším cenám, než bývalí zákazníci účastníka, kteří po ukončení obchodní činnosti využili možnost uzavřít smluvní závazky nové, na dobu určitou, za dnes již nedostupně nízké ceny komodit, zpravidla pod hranicí zastropovaných cen nařízením vlády. Účastník řízení spekuluje nad cenami komodit na trhu s odstupem více než jednoho roku od vytýkaného jednání, což nemá žádný dopad na protiprávnost a závažnost jednání účastníka řízení v minulosti, minimálně již kvůli tomu, že účastník řízení není trestán za plánované dodávky za vysoké ceny, ale za to, že zákazníky uvedl v omyl výše popsaným způsobem,

odvislým především od toho, že ke změně závazku účastník řízení nebyl oprávněn. Především však se při posuzování viny a trestu zohledňují okolnosti spáchání přestupku, tedy okolnosti přestupku v době jeho spáchání. Také je možné zmínit, že účastník řízení je trestán za vytykané jednání ve vztahu k přesně specifikovaným zákazníkům, přičemž příkladmo ve vztahu k zákazníkům podle přílohy č. 1 byla fixní cena sjednána až do různých měsíců roku 2024, ve vztahu k zákazníkům podle přílohy č. 2 různě do roku 2023, přičemž účastník řízení se snažil zajistit si platby v jiné výši bez hmotněprávního oprávnění již na podzim roku 2021. Argumentace stavem na trhu vůči jakési neurčité množině zákazníků je tak zcela nepřipadná, bez jakéhokoli dopadu na věc samu.

Závěrem rozkladu účastník řízení namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí stran odůvodnění uloženého trestu, neboť nikde v celé napadeném rozhodnutí není uvedeno, jaké je rozložení souhrnně uložené pokuty s ohledem na dva různé závažné spáchané přestupky. Podle účastníka řízení také nebyly zohledněny skutečnosti, že účastník řízení na rozdíl od řady jiných dodavatelů vypořádal úplně všechny dodávky elektřiny či plynu realizované do okamžiku zahájení dodávek poslední instance, a všem zákazníkům vyrovnal naprosto všechny v té době existující přeplatky (tedy svoje dluhy).

K argumentaci ohledně nezohlednění účastníkem řízení popsanych okolností Rada uvádí, že nejsou relevantní, neboť nemají žádnou přímou souvislost s jednáním, které je účastníkovi řízení kladeno za vinu. Účastníkovi řízení není trestán za to, že nebyl schopen plnit své závazky a ukončil svou činnost na energetickém trhu.

Výše uložené pokuty je podle názoru Rady odůvodněna dostatečně, Energetický regulační úřad podrobně na str. 31 až 35 napadeného rozhodnutí popisuje, jakým způsobem dospěl k výši uložené pokuty a jaké skutečnosti při ukládání pokuty zohlednil. Vzhledem k tomu, že se jednalo o vícečinný souběh nestejnorodý vyšel správní orgán správně z § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupku, který ukládá ve společném řízení uložit správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný; jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější. Zcela správně však správní orgán také zohlednil, že projednávané přestupky byly spáchány ještě před tím, než byl účastník řízení pravomocně potrestán za jiná protiprávní jednání (konkrétně rozhodnutí č. j. 00664-8/2020-ERU ze dne 21. února 2022 s uložením úhrnné pokuty ve výši 30 000 Kč, a dále rozhodnutím č. j. 12416-41/2018-ERU ze dne 3. listopadu 2020 s uložením pokuty ve výši 600 000 Kč). Proto správní orgán v souladu s § 88 zákona o odpovědnosti za přestupky aplikoval absorpční zásadu, tedy postupoval, jako by se jednalo o jedno společné řízení ohledně všech předmětných přestupků, přičemž jako východisko za nejpřísněji trestný, potažmo nejzávažnější označil přestupek podle § 91 odst. 11 písm. e) energetického zákona (porušení § 73a odst. 1 energetického zákona nesplněním povinnosti zajistit chráněným zákazníkům pro spotřebu plynu v domácnosti uskladněním plynu část bezpečnostního standardu požadované dodávky plynu pro případ výjimečně vysoké poptávky po plynu), o němž bylo rozhodováno v rámci rozhodnutí č. j. 12416-41/2018-ERU ze dne 3. listopadu 2020. Následně jako výrazně přitěžující okolnosti zhodnotil, že tento přestupek byl spáchán ve vícečinném souběhu s dalšími přestupky, přičemž jednotlivě odůvodnil závažnost souběhů mezi jednotlivými přestupky, a zároveň zohlednil i skutečnost, že účastník řízení ke dni 13. října 2021 svou činnost ukončil, proto trest nemůže naplnit preventivně ochrannou funkci správního trestu. Následně dospěl správní orgán k závěru, že za přiměřenou a se všemi zákonnými hledisky individualizovanou považuje úhrnnou pokutu

ve výši 2 800 000 Kč. S ohledem na to, že za jmenované přestupky již byla uložena pokuta, od úhrnné pokuty takto zaplacené pokuty odečetl, čímž dospěl k uložení pokuty ve výši 2 170 000 Kč.

Rada veškeré takto popsané úvahy správního orgánu považuje za srozumitelné, a proto považuje uloženou pokutu za odůvodněnou řádně a v souladu se zákonem. Vzhledem k tomu, že trest byl uložen na základě aplikace zásady absorpce a že byla odůvodněna závažnost souběhu mezi jednotlivými přestupky, považuje Rada toto odůvodnění s ohledem na uložení úhrnného trestu za dostačující, přičemž k námitce účastníka řízení je třeba konstatovat, že v tomto ohledu není povinností správního orgánu přesně specifikovat, jaká část pokuty připadá na ten který přestupek. Zcela dostačující je proto odůvodnění obsažené na str. 34 napadeného rozhodnutí, v němž ve vztahu k uvedenému správní orgán vcelku jednoznačně konstatuje: „*Správní orgán k povaze a závažnosti sbíhajících se 2 přestupků podle ust. § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona týkající se nedodržení standardů kvality dodávek v plynárenství (výrok I. tohoto rozhodnutí), konstatuje, že tyto přestupky považuje za méně závažné a v porovnání s dalšími sbíhajícími se přestupky za marginální, neboť se jedná o pochybení relativně zanedbatelná z pohledu typové materiální stránky přestupku, u nichž je mnohem významnější náprava prostředky práva soukromého (prostřednictvím poskytování finančních náhrad za nedodržení standardu).*“ Z uvedeného tedy jednoznačně vyplývá, že spáchání přestupku podle výroku I. napadeného rozhodnutí se do výše uloženého trestu promítlo pouze minimálně, což Rada považuje za zcela správné, protože uvedené přestupky jsou málo společensky škodlivé, což bylo vypořádáno výše.

Nejedná se ani o pokutu uloženou ve zjevně nepřiměřené výši. Rada má za to, že nedošlo k excesu při individualizaci trestu, že bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu a že byl v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu a v té výměře, která splní účel trestu a není zjevně nepřiměřená. Za nejpřísněji trestný, potažmo nejzávažnější přestupek podle § 91 odst. 11 písm. e) energetického zákona (rozhodnutí č. j. 12416-41/2018-ERU ze dne 3. listopadu 2020) bylo podle § 91 odst. 14 písm. b) možno uložit pokutu až do výše 50 000 000 Kč, nebo 1 % z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené období, tedy uložená úhrnná pokuta činí v daném případě 4,34 % horní sazby částky, kterou by bylo možno za nejpřísněji trestný přestupek účastníkovi řízení uložit. Kromě toho Rada okrajem podotýká, že za nejzávažnější označil správní orgán souběh s pokračujícím přestupkem vymezeným ve výroku II. tohoto rozhodnutí, přičemž za tento přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele lze v souladu s § 24 odst. 17 písm. e) téhož zákona uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč, tudíž úhrnná pokuta nedosahuje ani 50 % horní sazby pokuty za přestupek nejméně přísně trestný, a to přestože souběh s tímto přestupkem byl vyhodnocen jako nejzávažnější a účastník řízení spáchal více popsanych přestupků. Rada tudíž nad rámec uvedeného nemůže zdaleka hodnotit uloženou pokutu jako nepřiměřenou.

V. Závěr

Po přezkumu napadeného rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako nadřízený správní orgán vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem dospěla k závěru, že pokračující přestupek podle výroku II. byl částečně nesprávně právně kvalifikován a částečně bylo ve výroku nesprávně vymezeno jednání účastníka řízení, kterým byla skutková podstata tohoto přestupku naplněna (změně právní kvalifikace odpovídá právě i provedená změna popisu protiprávního jednání).

V uvedeném smyslu byl proto částečně změněn výrok II. napadeného rozhodnutí, to vše při zachování skutku, účastník řízení nebyl postižen za jiné či nové protiprávní jednání, a částečná změna proběhla pouze v rámci téže skutkové podstaty přestupku. O změně této právní kvalifikace byl v rámci rozkladového řízení účastník řízení vyrozuměn, proto nebyla porušena zásada dvojinstančnosti a postup podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu byl zcela v souladu se zákonem, neboť nedošlo k porušení zásady *reformatio in peius*, když nebyl zvýšen trest a nedošlo k rozšíření či zpřísnění právního posouzení přestupku (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 104/202-53 či sp. zn. 6 As 286/2018-34). Účastníkovi řízení tedy nebyla uložena ani nová povinnost, ani mu nijak nehrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se.

Ve zbylých výrocích Rada napadené rozhodnutí potvrdila, neboť bylo vydáno v souladu s právními předpisy a řízení, které mu předcházelo, nebylo zatíženo takovými vadami, které by měly vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy či jeho správnost.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D., v. r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

BOHEMIA ENERGY entity s.r.o.